02204171 Structured Programming

Chapter 6: Loop Statements

Computer Engineering, Kasetsart University Kamphaeng Sean Campus

Outline

- Basic Loop
- Loop Statement in C
 - for Statement
 - while Statement
 - do .. while Statement

(ALIPPE)

Overview

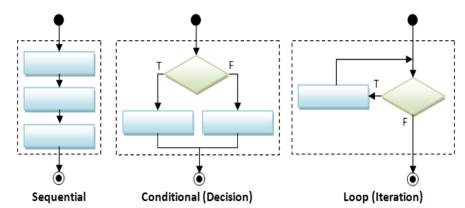
 การพิจารณาเลขจำนวนเต็ม 1 ตัว ว่าเป็นเลขคี่ หรือไม่ เขียนส่วนของโปรแกรมได้ดังนี้

> if (n%2 == 1)printf("%d",n);

 หากเราต้องการแสดงเลขคี่ที่มีค่า ตั้งแต่ 1 -100 จะต้องเขียน โปรแกรมอย่างไร

1,3,5,7,9, ... 99

Review: Flow control

โครงสร้างควบคมหลักในการเขียนโปรแกรม

โครงสร้างแบบลำดับ (Sequential structure)

โครงสร้างแบบมีทางเลือก (Selection structure)

โครงสร้างแบบทำซ้ำ (Repetition structure)

(ALLPPT.)

1. Basic Loop

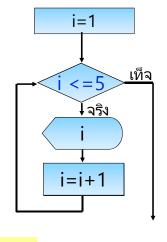
การทำซ้ำ (Looping or iteration)

การเขียนโปรแกรมที่ขั้นตอนการทำงาน บางขั้นตอนได้รับการประมวลผล มากกว่า 1 ครั้ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไข ในการทำงานซ้ำ

1 2 3 4 5

ตัวอย่างอื่นๆ ที่ต้องใช้การทำซ้ำการทำงาน เช่น

- การคำนวนเฉลี่ยคะแนนสอบ ของนักเรียน 50 คน
- การสรุปยอดขายประจำวัน

1. Basic loop

Loop

i<=5

PUT i¶

 $i \leftarrow i + 1$

End

ตัวอย่าง 1: Flow chart ของการแสดงตัวเลขตั้งแต่ 1-5 ค่าของตัวแปร i | i <= 5 หรือไม่ คำสั่ง ทำซ้ำ ผลทางจอภาพ ใช่ แสดงค่า i 1 i = 1+12 แสดงค่า i 2 i = 2+13 แสดงค่า i 3 i = 3+1ใช่ แสดงค่า i 4 4 ใช่ แสดงค่า i 5 i = 5+1ไม่ใช่ จบการทำซ้ำ 6

1. Basic loop

- ลักษณะของลูปแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลัก เมื่อพิจารณาจากเงื่อนไข
 - คำสั่งวนซ้ำแบบใช้ตัวนับ (Counter-controlled loop)
 - มีจำนวนครั้งของการทำซ้ำเป็นจำนวนที่แน่นอน (อาจอยู่ในรูปของค่าคงที่หรือตัวแปร)
 - คำสั่งวนซ้ำแบบใช้ตัวหยุด (Sentinel-controlled loop)
 - มีจำนวนครั้งของการทำซ้ำไม่แน่นอน
 - ทำซ้ำตราบใดที่เงื่อนไขบางอย่างยังคงเป็นจริง

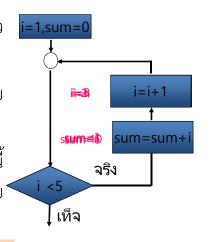
1. Basic loop (Counter-controlled loop)

 การทำซ้ำที่การทำงานถูกควบคุมด้วยตัว แปรที่ทำหน้าที่เป็นตัวนับ (counter)

การทำซ้ำจะหยุดเมื่อโปรแกรมทำงานครบ ตามจำนวนรอบที่ต้องการ

การเขียนโครงสร้างโปรแกรมในลักษณะนี้
 เป็นการแก้ปัญหาที่โปรแกรมเมอร์ทราบ
 จำนวนการทำซ้ำที่แน่นอน

ผังงานนี้ มีการทำซ้ำกี่รอบ ?

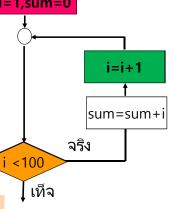

1. Basic loop (Counter-controlled loop)

- กำหนดค่าเริ่มต้น ของตัวแปรที่เป็นตัวนับ
 (initialize counter)
 - ตรวจสอบค่าตัวนับ ว่าเป็นไปตามเงื่อนไข การทำซ้ำหรือไม่ (Testing loop control)
 - ปรับค่าตัวนับ (Updating counter)

เช่น i = i + 1 หรือ i++ num = num - 5 หรือ num -=5

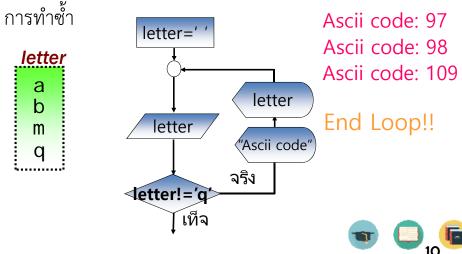

1. Basic loop (Sentinel-controlled loop)

- ใช้การกำหนดเงื่อนไขในการควบคุมการทำซ้ำ
- จะหยุดการทำงานเมื่อพบค่าบางอย่างตรงตามเงื่อนไขหยุด

Quick check1

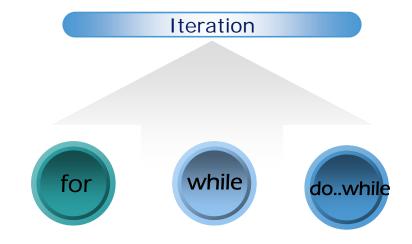
- จงเขียนเงื่อนไขของลูปซึ่งระบุในสัญลักษณ์ ของผังงาน เป็นภาษา C (สร้างตัวแปรได้เองเลย)
 - —ให้ผู้ใช้ป้อนค่าไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเจอตัวอักษร 'q' หรือ 'Q'
 - —ให้ผู้ใช้ป้อนเลขไปเรื่อยๆ จนกว่าจะเป็นเลขที่น้อยกว่า 0
 - —ให้รับค่าคะแนนวิชาคอมพิวเตอร์ของนิสิต 100 คน
 - —ให้ผู้ใช้ป้อนเลขไปเรื่อยๆจนกว่าจะเป็นเลขที่หาร 17 ลงตัว

2. Loop Statement in C

2.1 for statement

📮 รูปแบบ for statement ประกอบด้วย 3 ส่วน

```
for (คำสั่งเริ่มต้น; เงื่อนใช; คำสั่งปรับค่า)
          คำสั่ง;
          คำสั่ง;
```

- คำสั่งเริ่มต้น กำหนดค่าเริ่มต้นให้กับตัวนับรอบ
- เงื่อนไข เป็นนิพจน์เงื่อนไขการนับรอบ การวนลูปจะทำจนกว่าเงื่อนไขเป็นเท็จ
- คำสั่งปรับค่า เป็นนิพจน์การปรับค่าตัวนับรอบ
- คำสั่ง เป็นคำสั่งที่ให้ทำในแต่ละรอบซึ่งเป็นคำสั่งเดี่ยว หรือคำสั่งประกอบ

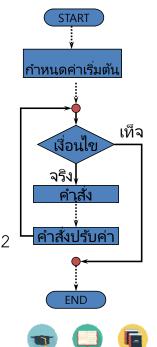
เท็จ

START

2.1 for statement

การทำงาน

- 1. กำหนดค่าเริ่มต้นให้กับตัวแปรนับรอบ
- 2. ทดสอบเงื่อนไขของตัวนับรอบ
 - ถ้าเงื่อนไขเท็จให้ทำข้อ 5
 - ถ้าเงื่อนไขจริงให้ทำข้อ 3
- 3. ทำคำสั่งในลูป
- 4. เพิ่มค่า (หรือลดค่า) ให้กับตัวนับ แล้วไปทำในข้อ 2
- 5. จบการวนซ้ำ

2.1 for statement

ตัวอย่างที่ 2

2.1 for statement

ตัวอย่างที่ 3

for(a=5; a <=25; a+=5) printf ("%d", a);

เริ่มต้นทำงาน กำหนดให้ a=5 ตราบเท่าที่ a มีค่าน้อยกว่าเท่ากับ 25 จะแสดงค่า a และ เพิ่มค่า a ขึ้นทีละ 5

ค่า	a <= 25	คำสั่ง ทำซ้ำ	ผลทางจอภาพ
а	หรือไม่		
5	ીજં	แสดงค่า a	5
		a = 5+5	
10	ીજં	แสดงค่า a	5,10
		a = 10+5	
15	ીજં	แสดงค่า a	5,10,15
		a = 15+5	
20	ીજં	แสดงค่า a	5,10,15,20
		a = 20+5	
25	ીજં	แสดงค่า a	5,10,15,20,25
		a = 25+5	
30	ไม่ใช่ จ	บการทำซ้ำ	

Quick check2

จงเติมส่วนของโปรแกรมสำหรับแสดงค่า i² นี้ ให้สมบูรณ์โดย
 i มีค่าตั้งแต่ 1 -10

for()
printf("%d\n", i*i);

1 4 9 16 ... 100 110 End Loop!!

โปรแกรมนี้ มีจำนวนครั้งในทำซ้ำกี่รอบ ?

for statement เหมาะกับลูปแบบใด ?

2.1 for statement

for Statements	ผลทาง จอภาพ
for(x=1;x<0;x*=2)	
<pre>printf("%d\n",x);</pre>	
for(x=1;x<=10;x)	
<pre>printf("%d\n",x);</pre>	
for(x=10;x>0;x/=2)	
<pre>printf("%d ",x);</pre>	
<pre>printf("\n%d",x*5);</pre>	
for(x=10;x>0;x/=2) {	
<pre>printf("%d ",x);</pre>	
<pre>printf("%d\n",x*5); }</pre>	

<u>ข้อควรระวัง</u>

for statement ตรวจสอบเงื่อนไขก่อน ทำงานในลูป หากเงื่อนไขเป็นเท็จจะไม่ทำ

การปรับค่าตัวนับ ที่ทำให้เงื่อนไขเป็นจริง เสมอ จะทำให้เกิดการวนซ้ำไม่สิ้นสุด เรียกว่า **ลูปอนันต์ (infinite loop)**

หากคำสั่งที่ต้องการทำซ้ำมีมากกว่า 1 คำสั่ง ควรใส่ปีกกา { }

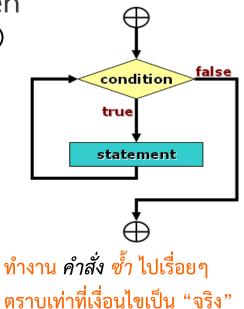

2.2 while statemen'

🗖 รูปแบบไวยกรณ์ (syntax)

while (เงื่อนใช)
คำสั่ง;
while (เงื่อนใช)
{
คำสั่ง 1
คำสั่ง 2
...
}

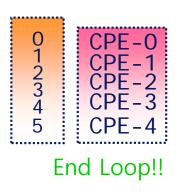

2.2 while statement

📮 ตัวอย่าง 4

```
int main() {
  int i;
  i = 0;

while (i < 5) {
    printf ("CPE-%d\n",i);
    i++;
  }
}</pre>
```

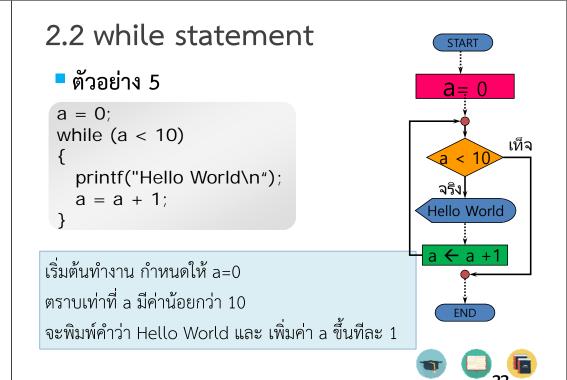

การทำงานของ while statement: ตรวจสอบเงื่อนไขก่อน ทำคำสั่งซ้ำ และทำซ้ำไปเรื่อยๆ ตราบเท่าที่เงื่อนไขเป็นจริง

2.2 while statement

📮 ตัวอย่าง 4

```
i = 0
int main() {
  int i, n;
                   n = 20
  i = 0:
  scanf("%d", &n);
                                                CPE-i
  while (i < n) {
     printf ("CPE-%d\n", i);
                                              จริง
    i + + :
                                         ↓เท็จ
                      CPE-1
CPE-2
                      CPE-19
              19
              20
                    End Loop!!
```


2.2 while statement

ตัวอย่าง 5 a = 0;while (a < 10)printf("Hello World\n"); a = a + 1;

คำสั่งเริ่มต้น เงื่อนไข คำสั่งปรับค่า for(a=0; a < 10; a++)printf ("Hello World\n");

ส่วนคำสั่งปรับค่าอยู่ในลูป

คำสั่งวนซ้ำแบบใช้ตัวนับ สามารถเขียนโปรแกรมได้ โดยใช้ while และ for statement

2.2 while statement

ตัวอย่าง 6 for(a=1; a < 10; a+=2)code printf ("%d\n",a); a = 1while a < 10) { printf("%d\n",a); variables

2.2 while statement

ตัวอย่าง 7: เกมทายตัวอักษร ผู้ใช้จะต้องใส่ตัวอักษรไปเรื่อยๆ
 จนกว่าจะทายถูก

```
int main() {
  char letter, ans = 'T';
  scanf("%c", &letter);
  while (letter != ans)
  {
    printf ("Try again\n");
    scanf("%c", &letter);
    Try again
    Tr
```

Quick check3

• จงเขียนส่วนของโปรแกรมแสดงค่า i² โดย i มีค่าตั้งแต่ 1 -10

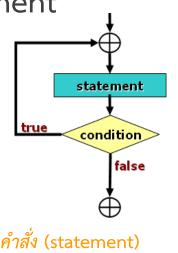
2.3 do... while statement

🗖 รูปแบบไวยกรณ์ (syntax)

คำสั่ง; while (*เงื่อนใข*);

do

do { คำสั่ง 1 คำสั่ง 2 ... } while (เงื่อนใช);

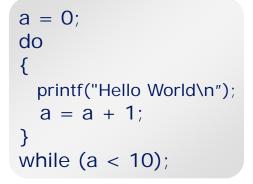

ทำงาน คำสั่ง (statement)
แล้วทดสอบ *เงื่อนไข* (condition)
และ ทำซ้ำถ้าเงื่อนไขยังคงเป็นจริง

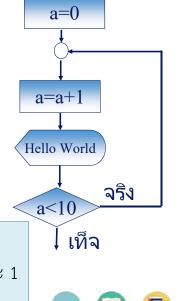

2.3 do... while statement

📮 ตัวอย่าง 8

เริ่มต้นทำงาน กำหนดให้ a=0
พิมพ์คำว่า Hello World และ เพิ่มค่า a ขึ้นทีละ 1
ตราบเท่าที่ a มีค่าน้อยกว่า 10

2.3 do... while statement

ตัวอยาง 9: while vs do...while

```
char letter;
                                  char Letter:
                                  print("Enter q to quit:");
do
                                  scanf("%c", &letter);
                                  while (letter != 'q')
print("Enter q to quit:");
scanf("%c", &letter);
                                  print("Enter q to quit:");
scanf("%c", &l etter);
} while(letter != 'q');
```

Output 1:

Enter q to quit: a Enter q to quit: B Enter q to quit: q

Output 2:

Enter q to quit: q

2.3 do... while statement

ตัวอย่าง 10: while vs do...while

while
$$(x \ge 10)$$

 $x = sqrt(x)$;

์ ตราบเท่าที่ x มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ10 . ใ ทำการกำหนดค่า x เท่ากับรากที่สองของ x

do x = sqrt(x);while $(x \ge 10)$; กำหนดค่า x เท่ากับรากที่สองของ x ตราบเท่าที่ x มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ10 ทำคำสั่งเดิมซ้ำ

2.3 do... while statement

- do...while = 1 + while
 - while จะมีการเช็คเงื่อนไขก่อนเข้าลูปรอบแรก แต่ do..while ไม่ต้องเช็ค
- ผลลัพธ์ของ while จะเหมือน do..while เมื่อเรามั่นใจได้ว่า while จะต้องเข้าเงื่อนไขตั้งแต่รอบแรก เช่น
 - กำหนด a=0 และ มีเงื่อนไข a<10 \rightarrow ไม่ว่ายังไงก็เข้าลูป while
 - ฉะนั้นผลลัพธ์จะเหมือนกับ do while คือ เปรียบเสมือนว่าไม่ต้องเช็ค เงื่อนไขตอนเข้าลูปรอบแรก

2.3 while vs do... while statement

while Statements/ dowhile Statements	ผลทาง จอภาพ
<pre>x=1; while (x<0){ printf("%d\n",x); x*=2; }</pre>	
<pre>x=-1; while (x<0) printf("%d\n",x); x*=2;</pre>	
<pre>x=-1; do printf("%d\n",x); x*=2; while(x<0);</pre>	

ข้อควรระวัง

while statement ตรวจสอบเงื่อนไขก่อน ทำงานในลูป หากเงื่อนไขเป็นเท็จจะไม่ทำ หากคำสั่งที่ต้องการทำซ้ำมีมากกว่า 1 คำสั่ง ควรใส่ปีกกา { }

Summary:

- ลักษณะของลูปแบ่งได้เป็น 2 ประเภทหลัก เมื่อพิจารณาจากเงื่อนไข
 - คำสั่งวนซ้ำแบบใช้ตัวนับ (Counter-controlled repetition)
 - มีจำนวนครั้งของการทำซ้ำเป็นจำนวนที่แน่นอน (อาจอยู่ในรูปของค่าคงที่หรือตัวแปร)
 - นิยมใช้: for loop
 - คำสั่งวนซ้ำแบบใช้ตัวหยุด (Sentinel-controlled repetition)
 - มีจำนวนครั้งของการทำซ้ำไม่แน่นอน
 - ทำซ้ำตราบใดที่เงื่อนไขบางอย่างยังคงเป็นจริง
 - นิยมใช้: while loop และ do...while loop

Quick check4

จงบอกผลลัพธ์ของชุดคำสั่งต่อไปนี้

```
c. int j = 0;
a.int j = 1;
                               do{
   while ( j <= 9) \{
                                   printf("%d\n",j);
     printf("%d\n", j);
                                   i += 2;
     i += 2;
                                while (j <= 8);
                           d. int i = 0;
b. int j = 1;
                                do
   while (j < = 9){
     j += 2;
                                   i += 2;
     printf("%d\n",j);
                                   printf("%d\n",i);
                                 \}while(j <= 8);
```

Quick check4

จงบอกผลลัพธ์ของชุดคำสั่งต่อไปนี้

```
e. int j;

for(j = 1; j <= 9; j += 2)

printf("%d\n",j);
```


Lab sheet 2 – ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษาซี

รหั	สนิสิต	ชื่อสกุล	หล	มู่ปฏิบัติการที่
1. °	ให้นิสิตเขียนโปรแกร	รมดังต่อไปนี้ และทำการทด	ลอง run แล้วตอบคำถามข้อ 1.:	1-1.4
1 2 3 4 5 6 7 8	<pre>#include<st a="3" int="" main()="" pre="" printf(the<="" {=""></st></pre>	tdio.h> b = 4; e integers are %	d and %d\n,a,b); of a and b is %d \	
	ไขบรรทัดใดบ้างอย่า	างไร	วจสอบไวยากรณ์ (compile err	
	ลัพธ์		จงเขียนผลลัพธ์ที่ได้ พร้อมทั้งอธิ	
อธิ				
		นข้อ 1.2 โปรแกรมดังกล่าวใ ห้ามแก้ไข บรรทัดที่ 4)	มิดพลาดทางตรรกะ (logic error) หรือไม่หากผิดพลาดต้องแก้ไข
1.4	หากต้องการแก้ไขโ	ัปรแกรมให้สามารถรับค่าตั	วแปร a และ b จากคีย์บอรด์ได้ จ	จะต้องเขียนคำสั่งอย่างไร

2. จงเติมโปรแกรมคำนวณพื้นที่สามเหลี่ยม (area = ½*base*height) นี้ให้สมบูรณ์ โดยให้ผลลัพธ์การ ทำงานดังตัวอย่างที่ 1 และ 2 (กำหนดให้ base และ height เป็นจำนวนเต็ม)

```
1  #include<stdio.h>
2  int main()
3  {
4    _____ base, height;
5    printf("Enter base & height:");
6    ____
7    printf("Area = %_____ \n",____);
9    return 0;
11 }
```

ตัวอย่าง(ตัวเอียงหนาคือค่าที่ป้อนทางคีย์บอร์ด)

ตัวอย่าง 1	<u>ตัวอย่าง 2</u>
Enter base & height: 4 6	Enter base & height: 3 5
Area = 12.0	Area = 7.5

จากโปรแกรมข้างต้น ถ้าต้องการ**รับค่า base และ height เป็นเลขทศนิยม** ดังตัวอย่างผลการทำงานที่ 3 และ 4

```
      ตัวอย่าง 3
      ตัวอย่าง 4

      Enter base & height: 3.9
      3.5

      Area = 6.8
      Area = 61.0
```

จะต้องแก้โปรแกรมที่บรรทัดใดและจ	ะแก้เป็นอย่างไร	

3. ให้นิสิตเขียนโปรแกรมดังต่อไปนี้ และทำการทดลอง run แล้วตอบคำถามข้อ 3.1-3.3

```
#include<stdio.h>
1
2
3
    int main(){
4
      printf ("Minimum short %d\n",SHRT_MIN);
5
      printf ("Maximum short %d\n",SHRT_MAX);
б
      printf ("%d\n",x);
7
8
      short x=SHRT MAX;
9
                                    //เพิ่มค่า x ขึ้น 1
10
      x=x+1;
11
      printf ("%d\n",x);
12
                                     //เพิ่มค่า \mathbf{x} ขึ้น \mathbf{1}
      x=x+1;
13
      printf ("%d\n",x);
14
      return 0;
15
```

3.1 ส่วนของโบ แก้ไขบรรทัดใด		ระบวนการตรวจสอบไวยากรณ์ (compile error) หรือไม่ หากผิดพลาดต้อง	
3.2 หลังจากกร	ระบวนการตรวจสอบไ	วยากรณ์ผ่าน จงเขียนผลลัพธ์ที่ได้พร้อมทั้งอธิบายการทำงานของโปรแกรม	
ผลลัพธ์		<u>อธิบายการทำงานโปรแกรม</u>	
3.3. ตรวจสอบ	ผลลัพธ์การทำงานที่ไเ	ด้ในข้อ 3.2 เพราะเหตุใดค่าที่ได้จึงมีค่าติดลบ (จงอธิบาย)	
สูงของทรงกรว	ยเท่ากับรัศมีและควา	ปริมาตรทรงกรวยและพื้นผิวทั้งหมดของทรงกระบอก ที่มีรัศมีและความ มสูงของทรงกระบอก โดยรับค่าทั้ง 2 จากคีย์บอร์ด และ แสดงผลทศนิยม เป็น ค่าคงที่ มีค่า 22/7)	
สูตรการหาปริเ	มาตรทรงกรวย	สูตรการหาพื้นผิวทั้งหมดของทรงกระบอก	
$\frac{1}{3} \P^* r^{2*} h$		พื้นที่ผิวของทรงกระบอกทั้งหมด = พื้นที่ผิวข้าง + พื้นที่ฐานทั้งสอง	
3		พื้นที่ผิวข้าง = 2 ¶ r× h พื้นที่ฐานทั้งสอง = 2 x (¶ r^2)	
moneine (mone	เงหนาคือค่าที่ป้อนทางคื		
<u> ตัวอย่างที่ 1</u>	Enter r and		
NI 4 COLINII I		he cone is 47.143	
	The surface	area of the cylinder is 150.857	

<u>ตัวอย่างที่ 2</u>

Enter x and y: 1 1.5

Volume of the cone is 1.571

The surface area of the cylinder is 15.714

•

5. เขียนโปรแกรมเพื่อแสดงรายงานยอดเงินบัญชีเงินฝาก หลังจากรับยอดเงินที่ต้องการฝากเพิ่ม และชื่อย่อของ เจ้าของบัญชี (กำหนดให้มียอดเงินในบัญชีเริ่มต้น 1000.59 US dollar) แสดงตัวอย่างการทำงานดังนี้

ตัวอย่าง (ตัวเอียงหนาคือค่าที่ป้อนทางคีย์บอร์ด)

<u>ตัวอย่างที่ 1</u>	Input initial and deposit: What is your initial? B How much your deposit? 1222 DUMMY REPORT:	
	B. had \$1000.59	
	B. deposited +1222.00 Now he/she has \$2222.59	
	now ne, pile nab y2222.05	
<u>ตัวอย่างที่ 2</u>	Input initial and deposit:	
	What is your initial? J	
	How much your deposit? 303.67	
	DUMMY REPORT:	
	J. had \$1000.59	
	J. deposited +303.67	
	Now he/she has \$1304.26	

(เขียนโปรแกรมด้านหลัง)

6. (การบ้าน) จงเขียนโปรแกรมเพื่อรับชื่อย่อและคะแนนแต่ละรายวิชาจำนวน 5 วิชาซึ่งเป็นจำนวนเต็มจากผู้ใช้ จากนั้น หาค่าเฉลี่ยของทุกวิชา และแสดงผลออกมาทางหน้าจอ ดังตัวอย่างด้านล่าง (ตัวเอียงหนา คือ ค่าจากคีย์บอรด์)

ตัวอย่างที่ 1	ตัวอย่างที่ 2
	Enter first name: A
Enter 5-scores: 41 42 43 44 45	Enter 5-scores: 41 42 42 44 45
Student T's average score: 43.0	Student A's average score: 42.8